

จริยศาสตร์การพัฒนา : องค์ประกอบ เกณฑ์ชี้วัด เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

DEVELOPMENT ETHICS : PROCEDURE FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS

สัญญา สดประเสริฐ

Sanya Sodprasert

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

sanya.mcu@gmail.com

Received 12 November 2022; Revised 23 April 2023; Accepted 27 April 2023.

บทคัดย่อ

ความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนานั้น ต้องอยู่บนหลักคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะหลักธรรมภิบาล การประยุกต์ใช้แนวคิดจริยศาสตร์เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมจึงเป็นการเสริมสร้างการทำงานที่เป็นระบบในเชิงจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงจริยศาสตร์การพัฒนา : องค์ประกอบ เกณฑ์ชี้วัด เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกแบบเจาะจง 35 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและนำเสนอพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบลไค้งไผ่ จังหวัดกำแพงเพชร และองค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย จังหวัดสุโขทัย มีการวางแผนที่เหมาะสมกับงบประมาณ มีการให้ความเป็นอิสระทางการคลัง มีความรับผิดชอบและความเสมอภาคทางการคลัง มีการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน 2) องค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 5 ด้าน คือ ด้านวิถีคิดและระบบคุณค่า เป็นการมีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน เห็นคุณค่าภูมิปัญญา ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม ด้านความรู้ เป็นการเรียนรู้การทำงานกับชุมชนแบบมีส่วนร่วม ด้านพฤติกรรม เป็นการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน ด้านทักษะการดำรงชีวิต มีความมุ่งมั่นทำงานจนบรรลุเป้าหมาย และด้านความสุข มีความความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและสังคมร่วมกัน และ 3) การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนา มีการบริหารตามหลักความโปร่งใส ความยุติธรรม ความไม่เหลื่อมล้ำ ความดีงามของส่วนรวม ความสมดุลทางสังคม มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสื่อสารที่ดี มีมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อองค์กรและส่วนร่วม

คำสำคัญ: จริยศาสตร์การพัฒนา, องค์ประกอบและเกณฑ์ชี้วัด, การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

The present research aims to examine the development ethics and its components and indicators for sustainable development in local government organizations. A qualitative research methodology was employed, with 35 participants selected for in-depth interviews. The data collected was analyzed through explanatory and descriptive methods.

The results of the study revealed that the development process of the Khong Phai Subdistrict Administrative Organization in Kamphaeng Phet Province and the Yang Sai Subdistrict Administrative Organization in Sukhothai involves personnel management, financial and fiscal management, and public service sector development. The components and indicators of development ethics in local government organizations were found to encompass five aspects: thinking methods and value systems, community wisdom appreciation, public benefit focus, participative behavior, and life skills development. The development of local government organizations according to ethical principles was found to be crucial for sustainable development and requires transparency, fairness, social balance, education and learning opportunities, effective communication, public participation, and responsibility to the organization.

Keywords: Development Ethics, Composition and Metrics, Sustainable Development

บทนำ

ความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนานั้น มีมากทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ เพราะเป้าหมายขององค์กร คือ การบริการสาธารณะให้กับชุมชนท้องถิ่น และมุ่งให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นผลจากการกระจายอำนาจ คือ การลดภาระและขนาดของรัฐบาลลงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของผู้บริหาร และบุคลากรท้องถิ่นทำให้เกิดกระบวนการพัฒนา ดังนี้ 1) ก่อให้เกิด และกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2) ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน 3) การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะขจัดระบอบเผด็จการโดยรัฐบาลและ 4) การสร้างประชาธิปไตยหรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน (J. Hayes, 2002)

การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการประเมินที่คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล จรรยาบรรณสากล และวัฒนธรรมของประเทศไทย เป็นหลักรวมถึงข้อเท็จจริงของการทุจริตที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานภาครัฐ สาเหตุส่วนมากเกิดจากการดำเนินงานของระดับบุคคล หรือเกิดจากปัจจัยทางวัฒนธรรมขององค์กร หรือเกิดจากลักษณะงานและการรับสั่งของต่างๆ ที่เอื้อให้เกิดการทุจริต ดังนั้นวิธีการบริหารจัดการภายในองค์กรที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรให้กลายเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร โดยการสร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล และจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่องค์กร การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อเป็นการสร้างแรงผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีทางและวัฒนธรรมการทำงานอย่างจริงจัง รวมไปถึง

มาตรการสร้างแรงจูงใจ (Incentives) เพื่อเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้งในเชิงบวก และลบ (Nithi Eawsriwong, 2005)

ซึ่งกล่าวได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีความใกล้ชิดกับชุมชนและมีพื้นฐานการบริหารงานมาจากหลักธรรมภิบาล อันเป็นหลักการสำคัญในการดำรงอยู่ร่วมกัน และมีความเชื่อมโยงกับหลักคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะหลักธรรมภิบาลเพื่อการปกครองและการพัฒนาสังคมนั้น นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุที่การปกครองและการพัฒนาสังคมมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม ที่มีความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความโปร่งใส ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้คือที่มาของแนวคิด “จริยศาสตร์การพัฒนา” ที่มุ่งเน้นการนำหลักจริยธรรมไปสู่กระบวนการพัฒนาที่เริ่มตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การวางแผนงานกิจกรรม การดำเนินการ รวมไปถึงการวิเคราะห์ผลกระทบในเชิง จริยธรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางสังคม และเพื่อส่งเสริมการนำหลักจริยธรรมไปพัฒนาในระดับบุคคล และกระบวนการทำงานขององค์กรทางสังคม ประเด็นทางจริยศาสตร์การพัฒนาที่จะสร้างสังคมแห่งความโปร่งใส และสุจริตนั้น สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดจริยศาสตร์การพัฒนาเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาของภาครัฐ การกำหนดนโยบายทางการเมืองไปสู่การจัดการที่เป็นระบบในเชิงจริยธรรมมากขึ้น และยังสามารถส่งเสริมให้บุคคลมีความตระหนัก และการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในการพัฒนาชีวิตของตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักจริยศาสตร์พัฒนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง “จริยศาสตร์การพัฒนา : องค์ประกอบ เกณฑ์ชี้วัด เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสาร รายงานการวิจัย ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้านำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับจริยศาสตร์

ตามหลักอักษรศาสตร์ คำว่า จริยศาสตร์มาจากภาษาสันสกฤตว่า จริย+ศาสตร์ แปลว่า ความประพฤติ ศาสตร์ แปลว่า ความรู้ จริยศาสตร์ แปลว่า ความรู้ที่ควร หมายถึงอุปนิสัยหรือหลักของการประพฤติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า (Ethics) หมายถึงศาสตร์ที่ว่าด้วยหลักศีลธรรมกฎที่ว่าด้วยพฤติกรรมของมนุษย์ (M. Rosenthal and P. Yudin, 1987)

จริยศาสตร์นั้น มีแนวคิดมาจากหลักการสำคัญของปรัชญาทางจริยศาสตร์ซึ่งเป็นศาสตร์ที่มีความหมายถึง “วิชาที่ว่าด้วยความประพฤติ” แปลมาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Ethics คำว่า จริยศาสตร์ มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น Moral Philosophy ปรัชญาศีลธรรม Ethical Philosophy ปรัชญาจริยะ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด สิ่งที่ดีควรเว้น สิ่งที่ดีควรทำ รวมหมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยศีลธรรม หลักศีลธรรม กฎที่ว่าด้วยความประพฤติและพฤติกรรม

ตามพจนานุกรมศัพท์ปรัชญา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (Royal Academy, 2011) ให้ความหมายคำว่า “จริยศาสตร์ เป็นปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ แสวงหากฎเกณฑ์ในการตัดสินความประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไรถูก ไม่ถูก ดีไม่ดี ควรไม่ควร และพิจารณาปัญหาเรื่องสภาพของค่าทางศีลธรรม” จริยศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาที่ศึกษาเกี่ยวกับ “คุณค่า” การกระทำของมนุษย์ (value in human conduct) โดยมีเหตุผลเป็นพื้นฐานในการโต้แย้ง อีกนัยหนึ่ง “จริยศาสตร์ คือวิชาที่ใช้วิธีการทางปรัชญา (การใช้เหตุผล) ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรม” ซึ่งจริยศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของคุณวิทยา (Axiology) หรือ ทฤษฎีคุณค่า (Theory of values) ซึ่งประกอบด้วยอีก 2 สาขาย่อยคือ ตรรกศาสตร์ (Logic) และสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ศาสตร์ทั้ง 3 นี้เป็นศาสตร์แห่งการแสวงหาคูณค่าอันเป็นคุณค่าพื้นฐานของมนุษย์ 3 ประการด้วยกัน คือ ความดี (Good), ความจริง (Truth) และความงาม (Beauty) ตามลำดับ ดังนั้น การศึกษาเรื่องคุณค่าทางจริยศาสตร์อันเกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์นั้น ซึ่งสามารถพิจารณาตามขอบเขตของจริยศาสตร์ที่พยายามศึกษาคำตอบใน 3 ประเด็นนี้ (Dominant Nuremram, 2016) คือ

1) คุณค่าการกระทำของมนุษย์ ที่เป็นการศึกษาความหมายของค่าทางจริยธรรม อันได้แก่ ดี ชั่ว ถูก ผิด ควร ไม่ควร และศึกษาบ่อเกิดของค่าทางจริยธรรมที่เรียกว่า อภจริยศาสตร์ (Metaethics) ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นับว่าถึงธรรมชาติของค่าทางจริยธรรม คือ การศึกษาว่าคุณค่ามาจากไหน และมีความสำคัญอย่างไร คุณค่าแห่งการกระทำ ความประพฤติและพฤติกรรมของมนุษย์ที่ดีชั่ว ถูกผิด ควรไม่ควรเป็นแบบใด, ดีชั่ว ถูกผิดคืออะไร เป็นต้น

2) เกณฑ์ตัดสินคุณค่าการกระทำของมนุษย์ เป็นการศึกษาหลักหรือมาตรการที่ใช้ตัดสินพฤติกรรมหรือการกระทำอย่างหนึ่งว่าดีชั่ว ถูกผิด อีกนัยหนึ่งคือเป็นการศึกษาว่า เมื่อคน ๆ หนึ่งกระทำให้สิ่งหนึ่ง หรือเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว จะใช้หลักหรือมาตรการอะไรมาตัดสินว่าการกระทำนั้นถูกหรือผิด และมีเหตุผลอย่างไรที่ใช้หลัก หรือมาตรการนั้นมาตัดสิน อีกทั้ง มนุษย์นำสิ่งใดมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความถูก ความผิด หากมิได้เอาความรู้สึกส่วนตัว กฎหมาย จารีต ประเพณี หรือความเชื่อมาตัดสิน แล้วมีเหตุผลอะไรมาเป็นมาตรฐานรองรับในการตัดสินในเรื่องนั้น ๆ ว่าดีชั่ว ถูกผิด และมีเกณฑ์ตัดสินคุณค่าที่แน่นอนตายตัวหรือไม่

3) อุดมคติหรือเป้าหมายสูงสุดของชีวิต คือการศึกษาว่า ชีวิตมนุษย์เกิดมาเพื่ออะไร ชีวิตที่ดีหรือชีวิตที่ประเสริฐที่มนุษย์ควรแสวงหาควรเป็นชีวิตแบบใด, มนุษย์ควรใช้ชีวิตอย่างไรจึงคุ้มค่าของการเกิดมาเป็นมนุษย์, อะไรคือความดีสูงสุดซึ่งมนุษย์ควรประพฤติปฏิบัติ หรืออุดมคติอันสูงสุดของมนุษย์ควรเป็นเช่นไร และมนุษย์ควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะบรรลุถึงอุดมการณ์นั้นได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบัน และยุคต่อไป อย่างเท่าเทียมกันหลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติของการพัฒนา (Ministry of Natural Resources and Environment, 2013) อันได้แก่

1. มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพกระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย

2. มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3. มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากร ประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้

สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น จะต้องพัฒนารอบด้าน และทุกมิติไม่ว่าจะ มิติด้านมนุษย์ มิติด้านสังคม มิติด้านธรรมชาติ และมิติด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อภาครัฐและภาคประชาชนมีความร่วมมือ ประสานงานกันพัฒนาในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยภาครัฐจะต้องมีแผนที่มุ่งเน้นสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชากร มีการกระจายผลประโยชน์จากการผลิตอย่างเที่ยงธรรมและถูกต้อง มีการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ยากไร้ มีการรักษาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ยากไร้ให้ยาวนานโดยเน้นมาตรการทางเศรษฐกิจที่หลากหลายมากขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องมีเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างจริงจัง เพราะความยากจนถือเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน และภาคประชาชนต้องมีการพัฒนาให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ มีความอดทน มีความขยันและรับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถที่พร้อมจะเป็นกำลังสำคัญในระบบเศรษฐกิจ ที่จัดสรรให้เกื้อหนุนและนำไปสู่การพัฒนาที่

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาในภาคสนาม ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดังนี้

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร และหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ รายงานการวิจัย ภาพถ่าย เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด จริยศาสตร์การพัฒนา กระบวนการพัฒนา องค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัด เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

1.1 ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่นๆ โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับจริยศาสตร์การพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 ทำการศึกษากระบวนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 ทำการศึกษาองค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 ศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักจริยศาสตร์พัฒนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.5 สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดจริยศาสตร์การพัฒนา กระบวนการพัฒนา องค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัด เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิด จริยศาสตร์การพัฒนา กระบวนการพัฒนา องค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัด เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษา โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 ทำการศึกษาและคัดเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลไค้งไผ่ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้คะแนนจากการประเมินประสิทธิภาพมากที่สุด ในปีงบประมาณ 2562

2.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหารส่วนตำบลโค้งไผ่ ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน ผู้มีความรู้ในชุมชน และประชาชนในพื้นที่วิจัย

2.3 ดำเนินการศึกษาระบบการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาตามหลักจรรยาบรรณการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักจรรยาบรรณพัฒนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.4 สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากภาคสนาม โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ ทั้งนี้เน้นการนำผลการศึกษาวิเคราะห์มาเผยแพร่ให้ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น และและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.5 สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. กระบวนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ด้านการบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการผ่านเวทีประชาคม เปิดเวทีที่แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง จัดทำประชาพิจารณ์นำเสนอความต้องการและทิศทางการพัฒนาหน่วยงาน สำหรับการกำหนดนโยบายส่วนใหญ่จะถูกกำหนดจากผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน

2) ด้านการบริหารงานบุคคล มีกระบวนการพัฒนาบุคลากรที่เป็นขั้นตอน คือ มีการศึกษาถึงปัญหาการพัฒนาบุคลากร มีการวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาบุคลากร มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร มีการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาบุคลากร และมีการติดตามและประเมินผลตามการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลโค้งไผ่มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน เพื่อสามารถจัดส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ การประชุมสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

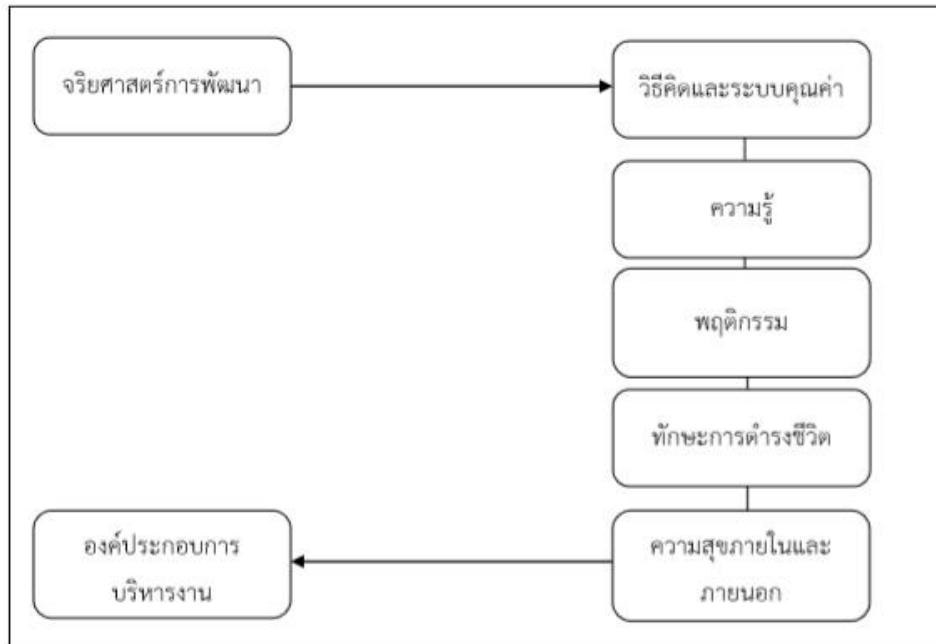
3) ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง มีความเป็นอิสระทางการเงินคือการกำหนดให้มีอำนาจทางภาษีอากรอย่างเพียงพอต่อความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของหลักความมีอิสระในการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่น ความเป็นอิสระทางการเงินการคลังการมีอำนาจในการกู้เงินตามเหมาะสมเพื่อประโยชน์แห่งการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

4) ด้านการบริการสาธารณะ ในการจัดบริการสาธารณะจะเป็นโครงการที่ตระหนักแล้วว่าต้องให้การช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือกัน การแก้ไขปัญหาการจัดการและการกำจัดขยะ เป็นความร่วมมือในลักษณะที่ถูกกำหนดมาในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติจากหน่วยงานส่วนกลางที่มีอำนาจกำกับดูแลสูงกว่า เช่น จังหวัด จึงเกิดความร่วมมือขึ้นมา เช่น กรณีเรื่องการค้าเนิ่นงานด้านการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ด้านการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและการให้บริการด้านงานทะเบียนราษฎร ด้านการควบคุมและป้องกันโรค ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการจัดการและการกำจัดขยะ และด้านการจัดผังเมืองรวมระหว่าง เป็นต้น

5) ด้านธรรมาภิบาลมีนโยบาย แผนงาน โครงการ และมาตรการด้านการบริหารจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการบริหารงานมีความชัดเจน ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสุภาพอ่อนโยน และมีเมตตาริจิตพร้อมให้บริการ มีจิตสำนึก ยึดมั่นหลักการและภาคภูมิใจต่อการให้บริการประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงาน

2. องค์ประกอบ และเกณฑ์ชีวิตในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบ และเกณฑ์ชีวิต จริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบขององค์ประกอบจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านวิธีคิดและระบบคุณค่า ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม ด้านทักษะการดำรงชีวิต และด้านความสุขภายในและภายนอก ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบ และเกณฑ์ชีวิต จริยศาสตร์การพัฒนา

จากกรอบการจริยศาสตร์การพัฒนางค์ประกอบ และเกณฑ์ชีวิต จริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาพรวมโดยมุ่งเน้นจริยศาสตร์การพัฒนา

1) ด้านวิธีคิดและระบบคุณค่า สังเคราะห์องค์ประกอบ และเกณฑ์ชีวิตในการพัฒนาตาม หลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นองค์ประกอบในทางจริยศาสตร์พัฒนาด้านวิธีคิดและระบบคุณค่า โดยมีการกำหนดเกณฑ์ชีวิตหลัก คือ การมีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน เห็นคุณค่าภูมิปัญญาของชุมชน เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น และเกณฑ์ชีวิตย่อย คือ การบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน สร้างข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน ครบถ้วน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและการจัดการข้อร้องทุกข์/ร้องเรียนที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์และความคาดหวังของประชาชนในชุมชน

2) ด้านความรู้ สังเคราะห์องค์ประกอบ และเกณฑ์ชีวิตในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นองค์ประกอบในทางจริยศาสตร์พัฒนาด้านความรู้ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ชีวิตหลัก คือ การมีเรียนรู้การทำงานกับชุมชนแบบมีส่วนร่วม และเกณฑ์ชีวิตย่อย คือ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ระบบงาน มีการจัดสวัสดิการและเครื่องอำนวยความสะดวกในที่ทำงานระหว่างชุมชนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของชุมชนมีความรับผิดชอบและการปฏิบัติราชการในชุมชน

3) ด้านพฤติกรรม สังเคราะห์องค์ประกอบ และเกณฑ์ชีวิตในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นองค์ประกอบในทางจริยศาสตร์พัฒนาด้านพฤติกรรม

โดยมีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดหลัก คือ การทำงานและเผชิญปัญหาาร่วมกันในเครือข่าย มีความรับผิดชอบกับสิ่งที่ตามมา และเกณฑ์ชี้วัดย่อย คือ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ โดยมีการประชาสัมพันธ์ การกำหนดชั้นการจัดเก็บภาษีให้มีความชัดเจนและมีความโปร่งใส การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเก็บรายได้จัดทำข้อมูลสถิติการคลัง บริหารงบประมาณให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนให้เกิดความเหมาะสมและใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดความสมดุล

4) ด้านทักษะการดำรงชีวิต สังเคราะห์องค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์ การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นองค์ประกอบในทางจริยศาสตร์การพัฒนาตามหลักทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดหลัก คือ ความสามารถที่จะบรรลุความสำเร็จตามความคาดหวัง และเกณฑ์ชี้วัดย่อย คือ สร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทั้งด้านไฟฟ้าสาธารณะ ถนน ทางเดิน ทางเท้า และน้ำประปา สร้างความเท่าเทียมกันในสังคมในการเข้าถึงโอกาสในด้านต่าง ๆ ทั้งในเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ไร้ที่พึ่ง และคำนึงถึงการส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขและการป้องกันโรคในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างสุขภาวะในชุมชน และการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในด้านกิจการตลาด การส่งเสริม การท่องเที่ยวและการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น

5) ด้านความสุขภายในและภายนอก สังเคราะห์องค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นองค์ประกอบในทางจริยศาสตร์การพัฒนาตามความสุขภายในและภายนอก โดยมีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดหลัก คือ ความสุขจากการมีความมั่นคงในชีวิต มีหลักประกันในชีวิตที่ยืนยาว และเกณฑ์ชี้วัดย่อย คือ การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักแก่บุคลากรและประชาชน พร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านคุณธรรมจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความโปร่งใสในหน่วยงาน ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมบทบาท เสริมพลังการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและไม่ถูกข้อมูลความผิดจากหน่วยตรวจสอบ

3. การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักจริยศาสตร์พัฒนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักจริยศาสตร์พัฒนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักการพื้นฐาน ความโปร่งใส ความยุติธรรม ความเหลื่อมล้ำ ความดีงามของสังคม ความสมดุลทางสังคม หากใช้หลักการบริหารดังกล่าวอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้ชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้มแข็งและได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ แต่เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นหลักการบริหารดังกล่าวควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในยุคปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลโค้งไผ่เป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จโดยผู้นำนักบริหารที่รอบรู้ มีความพึงพอใจจากประชาชน การบริหารงานต้อง โปร่งใสเปิดเผย มีผู้สนับสนุนที่เป็นเลิศ มีการศึกษาและเรียนรู้เชิงปฏิบัติ มีเครือข่ายการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เกิดการมีส่วนร่วมของคนใน มีการนำไปปฏิบัติและเกิดความรับผิดชอบต่อองค์กร

อภิปรายผล

1. กระบวนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโค้งไผ่ จังหวัดกำแพงเพชร และองค์การบริหารส่วนตำบลยางซ่าย จังหวัดสุโขทัย ด้านการบริหารจัดการมีกระบวนการพัฒนา โดยกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามและประเมินผล ด้านการบริหารงานบุคคล มีกระบวนการพัฒนาโดยมีการวางแผน วิธีการพัฒนา เนื้อหาการพัฒนา และความเหมาะสมของงบประมาณ ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง มีกระบวนการพัฒนาโดยความเป็นอิสระทางการคลัง การพึ่งพาตนเองทางการคลัง ความ

รับผิดชอบทางการเมือง คลัง และหลักความเสมอภาคทางการเมือง คลัง ด้านการบริการสาธารณะมีกระบวนการพัฒนา โดยการจัดบริการสาธารณะอยู่ในปัจจุบัน การบริการสาธารณะที่เด่นชัดหรือเป็นรูปธรรมมากที่สุด การบริการ สาธารณะที่ควรเกิดขึ้นในอนาคต การพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะสอดคล้องกับ ชัยยนต์ เพา พาน (Chaiyon Powpan, 2017) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ : ศึกษากรณีเทศบาลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัจจัยแห่งที่ผลักดันให้เกิดเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการสร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากร ภายในองค์กรควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก

2. องค์ประกอบ และเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาตามหลักจริยศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านวิถีคิดและระบบคุณค่า คือ การมีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาของชุมชน เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น ด้านความรู้ การมีเรียนรู้การทำงานกับชุมชน แบบมีส่วนร่วม ด้านพฤติกรรม การทำงานและเผชิญปัญหาาร่วมกันในเครือข่าย มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ ตามมา ด้านทักษะการดำรงชีวิต ความสามารถที่จะบรรลุความสำเร็จตามความคาดหวัง และด้านความสุข ภายในและภายนอก ความสุขจากการมีความมั่นคงในชีวิต มีหลักประกันในชีวิตที่ยืนยาวสอดคล้องกับ สมพร เทพสิทธิ (Somporn Thepsittha, 2004) กล่าวว่า การที่มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่เพิ่มมากขึ้นจึงส่งผล ให้เกิดการพัฒนามาที่ไม่หยุดยั้ง ซึ่งจากการพัฒนาดังกล่าว นั้นได้ส่งผลต่อความเสื่อมโทรมและลดลงอย่างรวดเร็ว ของทรัพยากรทางธรรมชาติ จะเห็นได้จากการที่เกิดภัยธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น การขาดแคลนของสินค้าเกษตร เช่น สินค้าจำพวกอาหาร ซึ่งหากมนุษย์ยังไม่เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมอาจจะส่งผลที่ร้ายแรงต่อมนุษย์ เป็นได้ ซึ่งจากผลกระทบนี้ได้ก่อให้เกิดองค์กรที่มีความคิดมุ่งเน้นเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development) เพื่อร่วมกันหาทางแก้ปัญหาและความเสียหายจากการพัฒนาในยุคที่ผ่านมา และเพื่อพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนคุณภาพชีวิตต่าง ๆ

3. การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักจริยศาสตร์พัฒนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บริหาร จัดการตามหลักการพื้นฐาน ความโปร่งใส ความยุติธรรม ความเหลื่อมล้ำ ความดีงามของสังคม ความสมดุลทาง สังคม การบริหารงานต้อง โปร่งใสเปิดเผย มีผู้สนับสนุนที่เป็นเลิศ มีการศึกษาและเรียนรู้เชิงปฏิบัติ มีเครือข่ายการ สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เกิดการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร มีการนำไปปฏิบัติและเกิดความรับผิดชอบต่อองค์กร สอดคล้องกับ ไพศาล เครือแสง (Paisan Krueasaeng, 2018) ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมสำหรับนักปกครอง พบว่า จริยธรรม คือ ความถูกต้องดีงาม สังคมทุกสังคมจะกำหนดกฎเกณฑ์กติกา บรรทัดฐาน มิได้มีการเขียนเป็น กฎ ข้อบังคับให้สมาชิกทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติตาม ซึ่งหากมีการละเมิดจะถูกลงโทษโดยสังคม ในขณะเดียวกัน นัก ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างในด้านมาตรฐานทางจริยธรรม จริยธรรมนักปกครอง ทั้งเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริตคอร์รัปชัน นักปกครองเป็นที่จับตาจากสาธารณะชนไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยการใช้อำนาจ การพูดจา การกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง พฤติกรรมจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องควบคุม ระวัง ดังนั้นการควบคุม พฤติกรรม ของนักการเมืองให้ประสบผลสำเร็จจึงจำเป็นต้องสร้างสำนึกหรือมโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยให้เกิด ความรู้สึกละอายหากจะทำในสิ่งไม่ถูกไม่ควร หรือเรียกได้ว่า “คุณธรรมและจริยธรรม” ทางความ ประพฤติ ที่สังคม มุ่งหวังให้คนในสังคมนั้นประพฤติ มีความถูกต้องในความประพฤติ มีเสรีภาพภายในขอบเขต ของมโนธรรม เป็นหน้าที่ที่สมาชิกในสังคมพึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีกระบวนการหล่อหลอมความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้สึกของความเป็นคุณธรรม ความกล้าหาญทางคุณธรรม ความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย มีการกำหนดกฎระเบียบในการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมถึงคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการและบทลงโทษผู้กระทำผิดอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการพิจารณาว่า โครงการตรงตามความต้องการแค่ไหน เพราะถ้าประชาชนมีส่วนร่วม จะเกิดความรู้สึกอยากดูแลรักษา และประกอบกับได้ใช้ประโยชน์จากโครงการ จะทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน อันเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมั่นคง และนำไปสู่การสร้าง ความมั่นคงยั่งยืนต่อไป

2. ควรส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เน้นไปที่การบริหารงานและการสร้างความน่าเชื่อถือ ที่จะมีผลต่อความสำเร็จของโครงการ หากองค์การบริหารส่วนตำบลเสริมสร้างปัจจัยดังกล่าวนี้ให้เข้มแข็งและมีศักยภาพ ย่อมจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินโครงการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการนำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรมีการศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

References

- Eawsriwong, N. (2005). Read Political Culture. Bangkok : Matichon.
- Hayes, J. (2002). The Theory and Practice of Change Management, Palgrave : Wiltshire.
- Ministry of Natural Resources and Environment. (2013). Introduction to Sustainable Development. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Nuremram, D. (2016). What is ethics : Definition and content scope of ethics. Retrieved from. <http://www.thaicadet.org/PhilosophyReligious/whatisethics.html>.
- Powpan, C. (2017). The Development of Local Administrative Organizations to Become Learning Organizations : A Case Study of Song Nuea Municipality, Namon District, Kalasin Province. Chiang Mai : San Phak Wan Subdistrict Municipality.
- Rosenthal, M. P. (1987). Yudin, A Dictionary of Philosophy. Moscow: Progress Publishers.
- Thai Philosophy Dictionary. (2011). Royal Institute Edition 2011. Bangkok : Royal Institute.
- Thepsittha, S. (2004). 60 years of the Royal Institute. Bangkok: Royal Society.

